

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883.

Andra Kammaren.

N:o 53.

Onsdagen den 23 Maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes föredragningen af Särskilda Utskottets utlåtande N:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga propositioner N:is 2 och 3, afseende förändrad organisation af landtförsvaret, äfvensom i anledning af de inom Riksdagens båda Kamrar väckta motioner i dithörande ämnen; hvarvid i ordningen förekom

Ang. förändrad organisation af landtförsvaret.
(Forts.)

§ 28 i det af Utskottet under punkten 3 framlagda förslag till lag om allmänna värnplikten; lydande denna paragraf sålunda:

»1. Då rikets försvar det kräfver, må Konungen efter statsrådets hörande till tjenstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller de större eller mindre delar deraf, som finnas behöfliga.

2. Derest i anseende till krig eller fara för krig det för rikets försvar finnes nödigt, att äfven beväringens andra uppbåd, eller någon del deraf i skilda orter eller vid olika vapen, inkallas, må Konungen derom förordna, sedan han statsrådet hört och, så vida Riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar sammanträda skall, låtit riksdagskallelse utfärda.

3. Utom de förenade rikenas gränser må beväringens första uppbåd vid hären användas endast till rikets försvar, och efter det att statsrådet blifvit hört samt riksdagskallelse utfärdats. Utan Riksdagens medgifvande må beväringens andra uppbåd vid hären icke användas utom de förenade rikenas gränser.»

Uti den af Herr *A. P. Danielson* m. fl. afgifna, vid utlåtandet fogade reservation var föreslaget, att mom. 3 af förevarande paragraf måtte få följande lydelse: »Utan Riksdagens medgifvande må beväringen vid hären icke användas utom de förenade rikenas gränser.»

Efter paragrafens föredragning yttrade

Herr Danielson: Jag ber få yrka den förändring i 3 mom. af denna paragraf, som innehålles i den utaf mig med flere afgifna reservation och att momentet sålunda må erhålla följande lydelse: »Utan Riksdagens medgifvande må beväringen vid hären icke användas utom de förenade rikenas gränser». Jag anhåller, Herr Talman, om proposition härå.

Ang. för-
ändrad orga-
nisation af
landiför-
svaret.
(Forts.)

Kammaren godkände paragrafen med den förändring af dess 3:dje moment, som Herr Danielson föreslagit.

§§ 29—33 godkändes.

§ 34 lydte som följer:

»Fullgörandet af de särskilda vapenöfningar, hvilka äro föreskrifna för maturitets-, folkskolelärare- eller andra dermed jemförliga examina, befriar icke från den för alla gemensamma medborgerliga skyldigheten att undergå den tjenstgöring, som enligt § 27 värnpliktig i allmänhet åligger; dock må efter aflagd examen värnplikten fullgöras med tjenstgöring under hvardera af tre på hvarandra följande år.»

Herr Danielson, hvilken utlåtandet åtföljande reservation afsåg äfven den nu föreliggande paragrafen, yttrade: Jag ber få yrka den förändring, att efter i första raden förekommande ordet »föreskrifna» må tilläggas: »eller medgifna», samt att ordet »tre» utbytes mot »två».

Med bifall till denna framställning, godkände Kammaren paragrafen med den förändring, som af Herr Danielson påyrkats.

§ 35 innehöll följande stadganden:

»1. Den, som vunnit anställning vid hären såsom värnpliktigt befäl och ännu icke fullgjort den öfning, honom på grund af den allmänna värnplikten åligger, skall efter avslutad utbildningskurs för nämnda anställning fullgöra detta åliggande med 30 dagars tjenstgöring under hvardera af tre på hvarandra följande år.

Har han före anställningen såsom värnpliktigt befäl fullgjort någon del af sin värnpliktsöfning, befrias han efter avslutad utbildningskurs från motsvarande tids öfning i beväringen.

2. Det värnpliktiga befälet vid hären tillhör beväringens första uppbåd, ända till dess det, på grund af sin värnpliktsålder, öfvergår i landstormen.»

Rörande denna paragraf anförde

Herr Danielson, hvilken uti sin förut omförmälda reservation yrkat, att det i första stycket förekommande ordet »tre» skulle utbytas mot »två»: I enlighet med mitt yrkande i den af mig afgifna reservation får jag anhålla, att ordet »tre» måtte utbytas mot ordet »två».

Vidare anfördes icke. Paragrafen godkändes med den af Herr Danielson föreslagna ändring.

§ 36 var så lydande:

»1. För stamsoldats värnpliktsskyldighet i hären gäller, att, om han icke före antagandet till stamsoldat fullgjort sin värnpliktsöfning,

han efter avslutad utbildningskurs i stammen skall fullgöra värnplikten med 30 dagars tjänstgöring under hvarterdera af de tre derpå följande åren, så framt han icke såsom stamsoldat kvarstår öfver tvenne år, i hvilken händelse han för hvarje år derutöfver fritages från 30 dagars öfningstid.

Ang. förändrad organisation af landtförsvaret.

(Forts.)

Har han före inträdet i stammen fullgjort någon del af sin värnpliktsöfning, befrias han efter avslutad utbildning till stamsoldat från motsvarande tids öfning i beväringen.

2. Stamsoldat, som öfvergått i beväringen, tillhör, så länge han i följd af sin värnplikt kvarstår i beväringen, dess första uppbad».

I den af Herr *Danielson* m. fl. afgifna reservationen hade för mom. 1 af ifrågavarande paragraf föreslagits följande lydelse: »Den, som erhållit utbildning såsom stamsoldat, anses dermed hafva fullgjort sin beväringsofning. Värnpliktig, som antages till stamsoldat före den tid, då årets beväringsofning skall börja, befrias från denna öfning».

Sedan paragrafen blifvit föredragen, yttrade

Herr *Danielson*: Jag ber få yrka bifall till min reservation i denna del och anhåller hos Herr Talmannen om proposition derå, att momentet må erhålla följande lydelse: »Den, som erhållit utbildning såsom stamsoldat, anses dermed hafva fullgjort sin beväringsofning. Värnpliktig, som antages till stamsoldat före den tid, då årets beväringsofning skall börja, befrias från denna öfning».

Kammaren godkände paragrafen med den förändrade lydelse af dess 1:sta moment, som Herr *Danielson* påyrkat.

§ 37, rubriken under Art. V, § 38, rubriken under Art. VI, §§ 39—43, rubriken under Art. VII, §§ 44—48, rubriken under Art. VIII, § 49 samt rubriken under Art. IX godkändes.

I fråga om § 50 anförde

Herr *Danielson*: Med anledning af det beslut, som Kammaren fattat i afseende å tiden för de värnpliktiges öfning, anhåller jag, att Kammaren måtte återremittera förevarande paragraf, på det att Utskottet måtte komma i tillfälle att, der så ske kan, taga i öfvervägande den förändring af de i denna paragraf förekommande perioder, hvar till nämnda beslut kan gifva anledning.

Paragrafen återremitterades till Utskottet.

§§ 51 och 52, rubriken till, §§ 50—52, äfvensom §§ 53 och 54 godkändes.

Slutligen blef äfven rubriken till det föreliggande lagförslaget af Kammaren godkänd.

Herr P. Pehrsson i Isie anförde: Det var med en känsla af tillfredsställelse en hvar, med undantag möjligen af herrar officerare och deras fränder, erfor, att regeringen tagit initiativet till en sådan

Ang. för-
ändrad orga-
nisation af
landtför-
svaret.
(Forts.)

förändring af § 87 Regeringsformen, att Riksdagen skulle få deltaga i den kriminella lagstiftningen för krigsmakten. Men jag får bekänna, att jag blef något öfverraskad, när den nya krigslagen utkom, innan Riksdagen kommit i tillfälle att yttra sig öfver densamma. Jag får dock medgifva, att den nya krigslagen är betydligt bättre och i afseende på straffbestämmelser mildare än den gamla lagen, ehuru väl en och annan paragraf hade bort vara annorlunda än hvad nu blifvit fallet. Exempelvis § 93, som lyder så här: »Hvar, som utan skäligen anledning förer klagan mot förman öfver förnärmelse i tjensten, dömes till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff». Jag tager mig friheten härvid erinra om den motion, som Herr Carl Hvarsson och jemte honom etthundratvå af denna Kammars ledamöter väckte vid 1878 års riksdag. Bland annat anföres deri: »Dessutom reser sig en hotande punkt i strafflagen (§ 7 kap. 7), hvilken lyder: 'Hvar som emot sin förman förer klagan öfver förnärmelse i tjensten, utan att gitta ådagalägga anledning till samma klagan' o. s. v., 'dömes till fängelse i högst sex månader eller disciplinstraff'». Som man ser, är skillnaden mellan den gamla och den nya paragrafen nästan utan all betydelse. Vidare heter det i samma motion: »Hvad denna paragraf innebär, det kan en hvar fatta, som besinnar huru svårt det är att få vittnen mot förman, äfvensom att den sistnämndes vittnesbörd i många fall är afgörande. Dessutom torde icke vara obekant, huruledes underordnad, äfven om han vid klagan mot förman fått rätt, det oakadt kan af den sistnämnde sedermera på mångahanda sätt trakasseras. I de flesta fall underlåter underordnad därför att föra klagan öfver förman, och man går i följd deraf icke för långt, då man säger, att underordnad i allmänhet icke har tillfyllestgörande skydd mot förmans öfvergrepp».

Jag har velat anföra detta för att tillbörligt afseende må fästas derved, när ett nytt förslag till värnpligtslag nästa gång förelägges Riksdagen.

Medan jag har ordet, begagnar jag tillfället att få till protokollet antecknadt, att jag röstat för bifall till 40 § oförändrad i härordningsförslaget, men i öfrigt voterat för Herr Danielsons med fleres reservation likasom för samme reservanters förslag i hvad det rör upprätthållandet af härens stamtrupp.

Derpå förekom till behandling

Punkten 4.

Herr vice Talmannen Ifvarsson yttrade: Äfven här får jag i afseende på föredragningsättet hemställa, att Kammaren först fattar beslut om ingressen och derefter förslaget paragrafvis måtte genomgå.

Sedan Kammaren fattat beslut om detta föredragningsätt, skall jag taga mig friheten att föreslå den ändring i ingressen, som jag anser erforderlig.

Denna framställning bifölls; och upplästes derefter *ingressen* till Utskottets hemställan.

Ingressen lydte sålunda:

»att Riksdagen, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förslag till lag om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, må för sin del antaga nedanstående lag i detta ämne; dock under förutsättning och vilkor, *dels* att båda Kamrarne fatta sammanstående beslut i fråga om de af Kongl. Maj:t till denna Riksdag framställda förslag om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten, om de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad, om sjöförsvaret, om afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvärerna och om deraf föranledda förändringar i fastighetsbeivlingen och grunderna för den kommunala beskattningen, *dels* ock att, för så vidt som Riksdagen sålunda antager lagar och författningar i dessa ämnen och underställer dem Kongl. Maj:ts godkännande, Riksdagen dervid tillika skall anmäla, att besluten härom äro fattade under förutsättning, att de samtliga varda af Kongl. Maj:t fastställda».

Ang. förändrad organisation af landtförsvaret.
(Forts.)

Ordet lemnades åter till

Herr vice Talmannen Ifvarsson, som nu yttrade: I öfverensstämmelse med hvad jag vid föregående punkter i detta betänkande yrkat och Kammaren beslutat, tager jag mig friheten föreslå, att Kammaren vid denna punkt måtte besluta, att Kammarens blifvande beslut under denna punkt om antagande af lag om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen fattas under de af Utskottet föreslagna förutsättningar och vilkor.

Jag anhåller, Herr Talman, om proposition å detta förslag.

Hvad Herr vice Talmannen sålunda föreslagit, blef af Kammaren bifallet.

Innan härpå föredragningen af Utskottets i punkten framställda förslag till lag om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen tog sin början, yttrade

Herr Danielson: Jag anhåller, Herr Talman, att i afseende å föredragningen af föreliggande förslag må tillvägagås på samma sätt som vid lagen om den allmänna värnpligten, eller att paragrafernas nummer, i den ordning de i lagen förekomma, uppläsa och texten endast i det fall att sådant vid någon särskild paragraf under öfverläggningen skulle yrkas.

Kammaren biföll denna framställning.

Rörande § 1 i det föreliggande lagförslaget, som nu till behandling anmälles, anförde

Herr Danielson: Som Kammaren återremitterat till Utskottet frågan huruvida förslaget till lag om härordningen skall tillerkännas egenskapen af lag eller icke, så tror jag, att det är alldeles nödvändigt att till Utskottet återremittera äfven nu förevarande paragraf,

Ang. för-
ändrad orga-
nisation af
landtför-
svaret.

som innehåller bestämmelse hänsyftande på att nämnda förslag skulle vara af lags natur.

Jag anhåller, Herr Talman, således om återremiss.

(Forts.)

Kammaren beslöt återförvisa paragrafen till Utskottet.

§ 2.

Herr Danielson yttrade: Då Kammaren nyss fattat beslut om återremiss af § 50 i lagen om allmänna värnplikten, så yrkar jag att jemväl nu föredragna paragraf måtte till Utskottet återremitteras.

Paragrafen återremitterades.

§ 3.

Härom anfördes af

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag anhåller att Kammaren måtte återremittera äfven denna paragraf, och anhåller hos Herr Talmannen om proposition derå.

Paragrafen blef återförvisad till Utskottet.

§ 4.

Denna paragraf hade följande lydelse:

»Rekrytkontingenten för stammen under första året bestämmes till 2,700 man med en årlig tillväxt af 200 man till och med det femtonde året.»

Herr Danielson anförde: I enlighet med det beslut Kammaren fattat i lagen om upprätthållande af härens stamtrupp, beder jag att denna paragraf må erhålla följande lydelse:

»Rekrytkontingenten för stammen under första året bestämmes till högst 2,700 man med en årlig tillväxt af omkring 200 man till och med det femtonde året.»

Jag anhåller hos Herr Talmannen om proposition härå.

Kammaren beslöt att paragrafen skulle erhålla den förändrade lydelse, som af Herr Danielson föreslagits.

§§ 5—26 samt lagförslagets rubrik godkändes.

Punkten 5.

Herr vice Talmannen Ifvarsson yttrade: Äfven vid denna punkt yrkar jag att ingressen först måtte föredragas samt derefter lagförslaget paragrafvis.

Den af Herr vice Talmannen föreslagna föredragningsordning godkändes.

Ang. förändrad organisation af landtförsvaret.

Ingressen till Utskottets hemställen var af följande lydelse:

»att Riksdagen med förklarande, att Kongl. Maj:ts förslag angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad, icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, må för sin del antaga nedanstående grunder i detta ämne; dock under förutsättning och vilkor, *dels* att båda Kamrarne fatta sammanstående beslut i fråga om de af Kongl. Maj:t till denna riksdag framställda förslag om härordningen, om uppriktthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten, om öfvergång till ny härordning, om sjöförsvaret, om afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären och om deraf föranledda förändringar i fastighetsbevollningen och grunderna för den kommunala beskattningen, *dels* ock att, för så vidt som Riksdagen sålunda antager lagar och författningar i dessa ämnen och underställer dem Kongl. Maj:ts godkännande, Riksdagen dervid tillika skall anmäla, att besluten härom äro fattade under förutsättning, att de samtliga varda af Kongl. Maj:t fastställda».

(Forts.)

Efter uppläsning häraf anförde

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag tillåter mig föreslå, att Kamraren måtte fatta följande beslut: att Kammarens blifvande beslut under denna punkt i fråga om de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad fattas under de af Utskottet föreslagna förutsättningar och vilkor.

Herr vice Talmannens förslag blef, på derom framställd proposition, af Kamraren bifallet.

Härefter föredrogs § 1 i Utskottets förslag till *grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad*; hvilken paragraf Kamraren godkände.

§§ 2—4, rubriken under Art. I, §§ 5—10 samt rubriken under Art. II godkändes.

§ 11.

Herr Danielson, hvilken jemte Herrar Sv. Andreasson, N. Petersson, Liss Olof Larsson och L. Jönsson inom Utskottet reserverat sig beträffande så väl denna paragraf, som jemväl §§ 13, 15, 18 och 20 af ifrågavarande förslag, yttrade: Jag ber om återremiss af paragrafen, i syfte att den i mom. 5 må erhålla en lydelse öfverensstämmande med den reservation, som af mig med flere afgifvits. Jag anser dock icke nödigt att nu ingå i några detaljer om motiven, utan inskränker mig att hos Herr Talmannen anhålla om proposition å mitt nämnda yrkande.

Ang. för-
ändrad orga-
nisation af
landtför-
svaret.
(Forts.)

Vidare anfördes icke. Kammaren godkände mom. 1—4 samt be-
slöt till Utskottet återförvisa mom. 5 af den föreliggande paragrafen.

§ 12 godkändes.

§ 13.

Herr Danielson anförde: Jag ber om återremiss äfven af denna paragraf.

Paragrafen återremitterades.

§ 14 godkändes.

Angående § 15 yttrade

Herr Danielson: Jag anhåller jemväl här om återremiss.

Kammaren beslöt återremittera paragrafen till Utskottet.

§§ 16 och 17 blefvo godkända.

§ 18.

Rörande denna paragraf yttrade

Herr Danielson: Jag anhåller om återremiss.

Kammaren återförvisade paragrafen till Utskottet.

§ 19, äfvensom *rubriken* under Art. III, godkändes.

§ 20.

Herr Danielson anförde: Här kunde vara anledning att upp-
taga paragrafen till mera allvarsam behandling, men jag skall icke be-
svära Kammaren, utan yrkar helt kort och godt om återremiss.

Paragrafen återförvisades.

§§ 21—26, *rubriken* under Art. IV, § 27 samt *rubriken* under Art. V godkändes.

Slutligen blef äfven den *allmänna rubriken* till det under före-
varande punkt framlagda förslag af Kammaren godkänd.

Punkten 6.

Bitölls.

§ 2.

Ang. sjöför-
svarets ord-
nande.

Förekom till behandling Särskilda Utskottets utlåtande N:o 2, i
anledning af Kongl. Maj:ts nädiga proposition N:o 4 med förslag till
lag om sjöförsvaret.

Ingressen till Utskottets deri gjorda hemställan var så lydande: »att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förslag till lag angående sjöförsvaret icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, må, för sin del, antaga nedanstående lag i detta ämne; dock under förutsättning och vilkor, *dels* att båda Kamrarne fatta sammanstående beslut i fråga om de af Kongl. Maj:t till denna Riksdag framställda förslag om härordningen, upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten, om öfvergång till ny härordning, om de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad, om afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvärerna och om deraf föranledda förändringar i fastighetsbevisningen och grunderna för den kommunala beskattningen; *dels* ock att, för så vidt som Riksdagen sålunda antager lagar och författningar i dessa ämnen och underställer dem Kongl. Maj:ts godkännande, Riksdagen dervid tillika skall anmäla, att beslutna härom äro fattade under förutsättning att de samtliga varda af Kongl. Maj:t fastställda.»

Ang. sjöförsvarets ordnande.
(Forts.)

Efter uppläsning häraf yttrade

Herr Emil Key: Jag tager mig friheten anhålla, att ingressen måtte få följande lydelse: att Kammarens blifvande beslut om antagande af grunder för sjöförsvaret fattas under de af Utskottet föreslagna förutsättningar och vilkor, dock att frågan om dessa grunder skola blifva lag eller till Utskottet återremitteras. Som herrarne behagade finna, är detta förslag i full öfverensstämmelse med det beslut, som Kammarerna redan fattat i fråga om ingressen till härordningsförslaget; och då någon garantilag *icke* blifvit föreslagen i fråga om sjöförsvaret, är det så mycket mera skäl att till Utskottet återremittera frågan om huru mycket af detta förslag bör blifva lag eller icke. Det kan å ena sidan onekligen icke vara skäl att i en lag införa sådana bestämmelser, som huruvida man bör hafva två förste och fyra andre vaktmästare, eller om ecklesiastikstaten vid flottan skall räkna två klockare och en kyrkvaktare eller ej, med mera dylikt. Men deremot är det alldeles påtagligt, att här finnas åtskilliga andra bestämmelser, som det är af desto större vigt att få in i lagen, som någon särskild garantilag icke är föreslagen, fastän båtsmännen, med indelningsverket, äro garanterade i grundlagen. Derför har jag icke heller, såsom herrarne finna af betänkandet, kunnat förena mig med reservanterna om att blott påyrka »*grunder till*» i stället för »*lag om*» sjöförsvaret. Jag anhåller i följd deraf om bifall till det af mig nu framställda förslaget.

Det förslag, Herr Key nu framställt, blef af Kammarerna antaget.

Derpå föredrogs § 1 i Utskottets förslag till lag om sjöförsvaret, hvilken paragraf lydde sålunda:

»Flottan, hufvudsakligen afsedd för kustförsvaret, är fördelad å två stationer, Karlskrona och Stockholm.»

Herr Hedlund yttrade: Jag ber att här få nämna, att under det jag i allt hufvudsakligt vill gifva min röst för det föreliggande

Ang. sjöför-
svarets ord-
nande.
(Forts.)

förslaget rörande flottans organisation, sker detta under det uttryckliga förbehåll, att man icke deraf må draga den slutsatsen, att jag derigenom förbundit mig att äfven rösta för de enahanda förslag, som möjligen kunna komma att framställas i Kongl. Maj:ts blifvande proposition angående femte hufvudtiteln. Det kan nemligen inträffa, att det påståendet kommer att låta höra sig, att då nu frågan om landtförsvarets ordnande fallit, det då bör vara så mycket mera skäl att bevilja anslag till stärkande af sjöförsvaret och att de, som nu rösta för detta förslag, derför äfven böra rösta för de nya förslag i enahanda riktning, som kunna varda framställda. En sådan konklusion anser jag för min del dock vara alldeles falsk; ty det är endast under den förutsättning, att frågan om landtförsvaret fått en lycklig lösning på basis af reservanternas förslag, som de med dem liktänkande kunnat vara med om att öka anslagen till flottan.

Det är för att redan på förhand bemöta en tilläfventyrs framkommande förebräelse för inkonsequens, som jag redan nu velat uttala detta.

Herr Abr. Rundbäck: Som herrarne finna af Utskottets betänkande, har jag reserverat mig äfven mot detta, men efter den utgång frågan nu fått vill jag icke framställa något yrkande, utan endast tillkännagifva att jag vidhåller den åsigt, som jag i reservationen uttalat.

Härmed var öfverläggningen slutad. Kammaren godkände paragrafen.

§§ 2—34 samt rubriken till §§ 32—34 godkändes.

§ 35.

Herr vice Talmannen Ifvarsson anförde: Då i denna paragraf den nu genomgångna författningen benämnes lag, men Kammaren redan återremitterat frågan huruvida samtliga bestämmelserna i densamma äro af den beskaffenhet att de böra blifva lag eller ej, så hemställer jag, att Kammaren ville återremittera äfven denna paragraf.

Paragrafen återremitterades.

§ 36.

Herr vice Talmannen Ifvarsson yttrade: Af enahanda skäl, som jag nyss nämnde, yrkar jag att äfven denna paragraf måtte återremitteras.

Kammaren återförvisade paragrafen till Utskottet.

Rörande rubriken till lagförslaget, hvilken slutligen föredrogs, yttrade

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Det torde vara helt naturligt att, då Kammaren återremitterat frågan huruvida det nu genomgångna

förslaget skall blifva lag eller icke, rubriken äfven bör återremitteras, på det att man icke måtte fatta emot hvarandra stridande beslut. Jag hemställer således om rubrikens återremitterande.

Ang. sjöförsvarets ordnande.
(Forts.)

Den ifrågavarande rubriken blef till Utskottet återremitterad.

§ 3.

Till afgörande företogs Särskilda Utskottets utlåtande N:o 3, med anledning af Kongl. Maj:ts nädiga proposition angående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären äfvensom inom Riksdagens Kamrar väckta förslag uti hithörande ämnen.

Ang. afskrifning af grundskatter m. m.

Punkten 1.

Ingressen till Utskottets hemställan under denna punkt hade följande lydelse:

»att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts förslag till lag angående rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning icke kunnat af Riksdagen oförändradt antagas, må för sin del antaga nedanstående lag i detta ämne; dock under förutsättning och villkor, det Riksdagens båda Kamrar med indelningsverkets upphäfvande fatta sammanstående beslut, dels om landt- och sjöförsvarets ordnande, dels om afskrifning af den å viss jord hvilande grundskatt, samt dels om sådana ändringar uti bevillningsförordningen och kommunallagarne, som af indelningsverkets upphäfvande och grundskattens afskrifning må varda påkallade.»

Efter uppläsning häraf yttrade

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Äfven här får jag föreslå att Kammaren beslutar, att dess blifvande beslut under denna punkt fattas under de af Utskottet föreslagna förutsättningar och villkor.

Kammaren biföll, hvad Herr vice Talmannen sålunda föreslagit.

§ 1 i Utskottets förslag till lag angående rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning lydde sålunda:

»Rustnings- och roteringsbesvären skola eftergifvas på det sätt, att af hela deras uppskattade värde afskrifvas tio för hundra med ingången af år 1884 och sedermera fem för hundra hvart annat år, under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som i denna lag äfvensom beträffande öfvergången från den nuvarande till den nya härordningen finnas meddelade.»

Sedan denna paragraf föredragits, anförde

Herr Abr. Rundbäck: Jag ber endast få tillkännagifva, att jag fortfarande vidhåller de åsigt jag uttalat uti min mot Utskottets beslut under denna punkt afgifna reservation.

Häruuti instämde Herrar *Hæggström* och *Helander*.

Ang. afskrifning af grundskatter m. m.

(Forts.)

Herr Hedlund: Jag hemställer om bifall till paragrafen.

Herr J. Anderson i Tenhult: Af så väl skatteregleringskomiténs utredning som Utskottets föreliggande förslag finner man att den svenska jorden är mycket ojemut beskattad, likasom att en stor del af densamma icke alls tynges af några skatter. Genom det beslut Första Kammaren fattat torde emellertid ingen förhoppning finnas att få denna ojemhet undanröjd vid denna riksdag, men jag anser denna fråga vara af den beskaffenhet, att den snart skall återkomma till Riksdagens förnyade behandling. Det förslag till lösning af skattefrågorna, som nu föreligger, och som har sitt hufvudsakliga innehåll i den paragraf, som nu behandlas, är efter min tanke icke fullt tillfredsställande, emedan afskrifningstiden, 37 år, är för långt tilltagen; ty om man beräknar hvad den skattskyldige, enligt föreliggande förslag, skulle få betala, så uppgår detta till summor, som med skäl kunna anses alldeles för höga. Hade man tagit en kortare tid, t. ex. 15 år, så skulle ändock afskrifningssumman blifvit rätt betydlig. Jag skulle därför, i stället för att Utskottet tilltagit en lång tid med en afskrifning af 10 procent första året och 5 procent hvar annat af de efterföljande, vilja föreslå, att sedan denna Kammare antagit 40 § i lagen om härordningen och öfriga till samma lag hörande paragrafer, afskrifningen af så väl grundskatterna som indelningsverket så bedrefves, att den kunde ske på 15 år. Jag anhåller om proposition å detta förslag.

Herr Hedlund: Med anledning af hvad den siste talaren anförde, ber jag få nämna, att jag, om vi stode för ett afgörande beslut i frågan, skulle göra ett yrkande i ungefär samma riktning som han, i det jag anser att, i den mån statens tillgångar det medgifva, afskrifningen bör försiggå inom kortare tid. Särskildt skulle jag hafva gjort detta yrkande, då försvarsverket icke kommit till stånd under de gjorda förutsättningarna. Jag anser nemligen att, då försvarsverkets verkliga kostnader hållas inom måttliga gränser, skola statens tillgångar blifva tillräckliga för att hastigare verkställa afskrifningen, men som jag icke tror att förhållandena för det närvarande äro sådana, att man kan och bör göra något yrkande, anser jag att den ärade talaren gjort bättre i att biträda det slut, hvartill Utskottet kommit.

Herr J. Anderson i Tenhult: Som det faller sig mycket svårt att i hast uppsätta ett formuleradt förslag i det syfte, hvarom jag tagit mig friheten att göra hemställan, så får jag anhålla att frågan måtte till Utskottet återremitteras.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag hemställer att Kammaren behagade bifalla hvad Utskottet föreslagit i denna punkt, ty vill man frågans lösning, bör man ej spänna bågen allt för högt. Jag anhåller därför om proposition på bifall.

Herr Sven Andreasson: Ehuru jag anfört min reservation

emot denna paragraf, så skall jag dock, då frågan kan anses vara fallen för denna riksdag, icke göra något yrkande, utan skall förenas mig i det beslut, som Kammarerna må komma att fatta.

Ang. afskrifning af grundskatter m. m.

(Forts.)

Öfverläggningen förklarades slutad. Sedan propositioner gifvits enligt de gjorda yrkandena, blef paragrafen af Kammarerna godkänd.

§§ 2—21 samt lagförslagets rubrik godkändes.

Punkten 2.

Ingressen till Utskottets derunder gjorda hemställan upplästes, lydande som följer:

»att, under förutsättning och vilkor, det Riksdagens båda Kamrar fatta sammanstående beslut dels om landt- och sjöförsvarets ordnande med indelningsverkets upphäfvande, dels om rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning samt dels om sådana ändringar uti bevillningsförordningen och kommunallagarne, som af beslutet om indelningsverkets upphäfvande och grundskatternas afskrifning må vardas påkallade, Riksdagen må för sin del antaga följande lag angående afskrifning af den å viss jord hvilande grundskatt».

Herr vice Talmannen Ifvarsson yttrade: Jag tillåter mig att ännu en gång besvära Kammarerna med anhållan att Kammarerna ville antaga ett så lydande förslag: »att Kammarernas blifvande beslut under denna punkt om antagande af lag angående afskrifning af den å viss jord hvilande grundskatt fattas under de af Utskottet föreslagna förutsättningar och vilkor.»

Kammarerna antog det förslag, som Herr vice Talmannen nu framställt.

Vid derpå skedd föredragning af det i punkten framlagda lagförslaget blef detsamma i sin helhet godkänt.

Punkterna 3—6.

Kammarerna biföll hvad Utskottet i dessa punkter hemställt.

§ 4.

Föredrogs och bifölls Särskilda Utskottets utlåtande N:o 4, med anledning af Kongl. Maj:ts nädiga proposition angående reglering af arbets- eller hofverkskyldigheten till vissa kronans egendomar i Skåne samt afskrifning af detta besvär.

§ 5.

Vid föredragning af Stats-Utskottets memorial N:o 44, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kammarernas skiljaktiga

beslut angående låneunderstöd för odling af sankatrakter m. m., blefvo de af Utskottet i detta memorial föreslagna voteringspropositioner af Kammarern godkända.

§ 6.

Herr *P. O. Eriksson* erhöU ledighet från riksdagsgöromålen under 10 dagar från och med morgondagen, med anledning af inträffadt dödsfall inom hans familj.

Kammarerns ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 9 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.